

وەزارەتی تەندروستی

ژمارە: ١٣٣٤٠ لە ٢٠٢٤/٦/١٢

پالپشت بە ماددە (٧) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی سالی ٢٠٠٧ ئەم رێنماییە خوارەوه مان دەرکرد:

رێنمایی ژمارە (٧) ی سالی ٢٠٢٤

رێنمایی تایبەت بە دەسفی پیشەیی بو پزیشکانی پسپۆری نەشتەرگەری
جوانکاری و بنیاتنانەوه

ماددە (١): پێناسەکان

مەبەست لەو زاراوانە خوارەوه واتاکە بەرامبەریانە بو مەبەستی ئەم رێنماییە:

یەکەم: هەریم: هەریمی کوردستان – عێراق .

دووهم: ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەریمی کوردستان.

سێهەم: وەزارەت: وەزارەتی تەندروستی هەریم.

چوارەم: وەزیر: وەزیری تەندروستی هەریم.

پێنجەم: ناوێشانی پیشەیی: پزیشکی پسپۆری نەشتەرگەری جوانکاری و بنیاتنانەوه.

شەشەم: شوێنی کار: دامەزراوەی تەندروستی.

هەوتەم: پەيوەندی کارگێری: پەيوەندی هەیه لەگەڵ بەرپرسی یەکە تەندروستی.

هەشتەم: پێناسە ی کار: پسپۆری نەشتەرگەری جوانکاری و بنیاتنانەوه بریتیه لە پزیکاری و بنیاتنانەوهی

شیوه و فەرمانی بەشە جیاوازهکانی جەستە کە ناپێکە یاخود ناتەواوییهکی هەیه بەهۆی زەبری

دەرەکی، نەخۆشی، شێرپەنچە یاخود بەهۆی زگماکیهوه تووشی بووه. هەر وهه پەيوەستە بە

کاری جوانکاری لە جەستە و روخساردا،

ماددە (٢): ئەرکەکان:

یەکەم: نەشتەرگەری بنیاتنانەوه

١- نەشتەرگەری بنیاتنانەوهی گشتی و نەشتەرگەری مایکروۆسکۆپی.

أ- چاندنەوهی پێست و فلاپی خۆجیی .

ب- فلاپی ناوچەیی.

ت- فلاپی دووری بەستراو بە لولهی خوین.

ث- فلاپی سەر بەخۆ بە نەشتەرگەری مایکروۆسکۆپی (ماسولکە، بەستەرەشانه، پێست، ئیسک، دەمار.

ج- گواستنەوه و چاندنی دەمار.

ح- نەشتەرگەری فراوانکەری شانه (tissue expander surgery) .

- خ- نه شته رگه‌ری پیست بۆ برینی ئاسایی و برینی شیریه‌نچه‌یی.
د- پاکردنه‌وه و داخستنی برین به نه شته رگه‌ری.
ذ- چاره‌سه‌ری برین.

۲- نه شته رگه‌ری سه‌ر و مل

- أ- دروستکردنه‌وه‌ی پیستی سه‌ر.
ب- دروستکردنه‌وه‌ی نیوچه‌وان.
ت- دروستکردنه‌وه‌ی پیلوی چاو.
ث- دروستکردنه‌وه‌ی پرومه‌ت.
ج- دروستکردنه‌وه‌ی شه‌ویلگه .
ح- دروستکردنه‌وه‌ی لیو.
خ- چاره‌سه‌ری ئیفلجی ده‌ماری، ژماره (۷).
د- دروستکردنه‌وه‌ی لووت.

- ذ- چاره‌سه‌ری برینداری نه‌رمه‌شانه و ئیسی ده‌م و چاو.
ر- چاره‌سه‌ری شیریه‌نچه‌ی سه‌ر و مل و لیکه رژی‌نه‌کان.
ز- دروستکردنه‌وه‌ی ئیسی ده‌م و چاو کاسه‌ی سه‌ر و شه‌ویلگه .
س- دروستکردنه‌وه‌ی ناوده‌م و قورگ و سورینچک.

۳- نه شته رگه‌ری ناریکی زگماکی و نه شته رگه‌ری جوانکاری مندالان:

- أ- نه شته رگه‌ری ناریکی زگماکی مه‌لاشو و لیو .
ب- نه شته رگه‌ری ناریکی زگماکی مه‌لاشو و لیو (دووباره) .
ت- نه شته رگه‌ری به‌کاره‌ینانی شانه‌ی ناوده‌م و قورگ بۆ پیککاری ناریکی مه‌لاشو.
ث- نه شته رگه‌ری نات‌ه‌واوی ده‌رچه‌و قورگ و لوت (Velopharyngeal insufficiency surgery) (VPI)
ج- چاندنی ئیسی بۆ ناریکی پوک.
ح- ناریکی زگماکی ده‌م و چاو.
خ- نه شته رگه‌ری ناریکی و نات‌ه‌واوی و لوله‌کانی خوین.
د- نه شته رگه‌ری ناریکی و گه‌وره‌ بوونی ئیسی کاسه‌ی سه‌ر (کۆنیشانه و بی کۆنیشانه).

۴- نه شته رگه‌ری گوئی:

- أ- نه شته رگه‌ری ره‌پی گوئی .
ب- دروستکردنه‌وه‌ی گوئی به‌به‌کاره‌ینانی کرکراگه‌ی که‌سه‌که‌ خوئی .
ت- دروستکردنه‌وه‌ی گوئی به‌به‌کاره‌ینانی سلیکۆن و مادده‌ی تاییه‌ت .
ث- لکانده‌وه‌ی گوئی به‌شیوه‌ی نه‌شته رگه‌ری مایکرو سکۆپی.

٥- نه شٲٲه رڱه رٲ مه مڪ

- أ- نه شٲٲه رڱه رٲ ڱه وره كرن به سٲٲكؤن .
- ب- نه شٲٲه رڱه رٲ ڱه وره كرن به دانانٲ ٲه وري كه سه كه .
- ت- بٲو كرن نه وهٲ مه مڪ.
- ث- به رز كرن نه وهٲ مه مڪ.
- ج- نه شٲٲه رڱه رٲ ڱه وره بوونٲ مه مڪ له ٲٲاواندا .
- ح- دروسٲ كرن نه وهٲ مه مڪ به به كارهٲٲنانٲ ماسولكهٲ ناوٲهٲ ده وري سٲنڱ .
- خ- دروسٲ كرن نه وهٲ مه مڪ به فلاٲ به نه شٲٲه رڱه رٲ مائكرو سكوٲٲٲ.
- د- دروسٲ كرن نه وهٲ مه مڪ به دانانٲ سٲٲكؤن .
- ذ- دروسٲ كرن نه وهٲ ڱوٲ مه مڪ.

٦- رٲٲكارٲ جوانكارٲ ڇه سٲه:

- أ- رٲاكوٲشانٲ ٲه وري له رٲٲ ئامٲٲرٲ (UAL, SAL, PAL, LAL).
- ب- نه شٲٲه رڱه رٲ جوانكارٲ نٲوهٲ به شٲ ځواره وهٲ سك به ٲرٲن.
- ت- نه شٲٲه رڱه رٲ جوانكارٲ هه موو سك به ٲرٲن.
- ث- جوانكارٲ سك و لا ته نٲسٲ .
- ج- نه شٲٲه رڱه رٲ جوانكارٲ به شٲ سه ره وهٲ سك.
- ح- نه شٲٲه رڱه رٲ جوانكارٲ كه مهر به ٲرٲن.
- خ- نه شٲٲه رڱه رٲ جوانكارٲ رٲن به ٲرٲن.
- د- نه شٲٲه رڱه رٲ جوانكارٲ بال به ٲرٲن.
- ذ- ڱه وره كرنٲ سمت به دانانٲ ٲه وري.
- ر- ڱه وره كرنٲ سمت به دانانٲ سٲٲكؤن.
- ز- ڱه وره كرنٲ ٲووز به دانانٲ سٲٲكؤن.
- س- نه شٲٲه رڱه رٲ جوانكارٲ ٲسٲ و ناوشان.

٧- نه شٲٲه رڱه رٲ ده سٲ

- أ- ٲاره سه رٲ هه وكرنٲ ده سٲ .
- ب- نه شٲٲه رڱه رٲ دروسٲ كرن نه وهٲ نه رمه شانٲ ده سٲ و ٲه له كانٲ سه ره وه.
- ت- نه شٲٲه رڱه رٲ بنٲاٲنانه وهٲ رٲٲكانٲ ده سٲ.
- ث- ٲانندنه وه و ڱواسٲننه وٲ رٲ .
- ج- ٲاره سه رٲ شكانٲ ئٲسك ڱومڱه كانٲ ده سٲ .
- ح- لكانندنه وهٲ ده سٲ و ٲه نٲه كان.

- خ- گواستنه وهى په نچهى پى بۆ دهست به دروستكردنه وهى په نچهى دهست.
 د- دروستكردنه وهى په نچهى گه وړه به گواستنه وهى په نچهى شايه تمان.
 ذ- دريژكردنه وهى په نچه.
 ر- چاره سهري نارىكى زگماكى دهست و په نچه كان (لكاوى په نچه , په نچه زورى , بچوكى په نچه , خوارى په نچه).

٨- كه مهر و په لى خواره وه:

- أ- ريځكارى پشت و پيشى ديوارى سنگ.
 ب- ريځكارى پشت و پيشى ناوچه د.
 ت- چاره سهري برينى سهرجيگا به نه شته رگه رى.
 ث- ريځكارى ناته واوى به ينى پان.
 ج- دروستكردنه وه و ريځكارى چووك.
 ح- دروستكردنه وه و ريځكارى به شى دهره وهى ئه ندامى زاوژى ميينه.
 خ- دروستكردنه وه و ريځكارى كون بوونى زگماكى ميزه رو.
 د- نه شته رگه رى جوانكارى به شى دهره وهى ئه ندامى زاوژى ميينه.
 ذ- نه شته رگه رى گوږپينى ره گه ز.
 ر- نه شته رگه رى ئاوسانى ليمفى.
 ز- نه شته رگه رى دروستكردنه وهى نه رمه شاندى پان وه په له كانى خواره وه.
 س- نه شته رگه رى دروستكردنه وهى نه رمه شاندى پى.

٩- سوتان

- أ- چاره سهري سه ره تايبى سوتان دواى جيگيري بوونى له سه نته رى سوتان.
 ب- پاكردنه وهى برينى سوتان به نه شته رگه رى.
 ت- دروستكردنه وهى شوينى سوتواوى به چاندنى پيست و فلاپ.
 ث- چاره سهري دهر ئه نجامه نه خوازاوه كانى سوتان.

دووهم: نه شته رگه رى جوانكارى و جوانكارى پزىشكى

- أ- بۆتوكس.
 ب- فيلله ر بۆ جهسته و بۆ دهم وچاو.
 ت- چاندنه وهى چه ورى به ته نها به تيكه ل كردنى له گه ل پلازما.
 ث- ريځكارى په يكه رى دهم وچاو به دانانى سليكون و ماددهى تايبه ت.
 ج- به رزكردنه وهى ناوچه وان و برؤ به نه شته رگه رى.
 خ- نه شته رگه رى جوانكارى پيلوى سه ره وه و خواره وهى چاو توندكردنه وهى پيلوو.

- د- سافکردنى پىستى دەم وچا و به داتاشين.
- ذ- پلازماى خوين (PRP).
- ر- توندکردنه وەى دەم و چا و به نه شته رگه رى..
- س- دانانى تالى ئالتونى
- ش- جوانكارى لووت به فيلله ر.
- ص- جوانكارى لووت به نه شته رگه رى.
- ض- رپىكارى شه ويلگه و ئىسكى دەم و چا و به نه شته رگه رى داتاشينى ئىسك.
- ط- نه شته رگه رى چاندنه وەى موو.
- ظ- له يزە رى خوئنبه ره كان
- ع- ليزە رى CO₂.

مادده ٣: لىها تووى:

- أ- تواناى په يوه ندى باش له گه ل نه خو ش و هاوه له كان.
- ب- تواناى چاره سه رکردنى كيشه جيا وازاكانى هه بىت له بواره كهى خویدا.
- ت- تواناى برپاردانى هه بىت.
- ث- تواناى زانستى له بواره كهيدا هه بىت.
- ج- تواناى كارکردنى به شپوهى تيم هه بىت.
- ح- تواناى به رپوه بردنى سه ركردايه تى تيم هه بىت

مادده ٤: پروانامه:

- أ- بۆردى كوردستان له پسپۆرى نه شته رگه رى جوانكارى و بنىاتنانه وه.
- ب- بۆردى عىراقى له پسپۆرى نه شته رگه رى جوانكارى و بنىاتنانه وه.
- ت- بۆردى عه ره بى له پسپۆرى نه شته رگه رى جوانكارى و بنىاتنانه وه.
- ث- ماسته ريان دبلۆمى بالا له پسپۆرى نه شته رگه رى جوانكارى و بنىاتنانه وه
- ج- بۆ پزىشكانى پروانامه ي بالا له ده ره وه : پىويسته ئهم پىوه رانه ي خواره وهى هه بىت (پروانامه ي زانكووى باوه رپىكراو و په سه ندىكراو له لايه ن وه زاره تى خوئندنى بالا و توئيزينه وهى زانستى و وه زاره تى ته ندروستى).

مادده ٥: پزىشكى شارەزای نه شته رگه رى جوانكارى و بنىاتنانه وه:

- ١- ده بىت ماوه ي دوو سال راهىنانى كرديت وهك پزىشكى نيشته جى دىرينى نه شته رگه رى جوانكارى و بنىاتنانه وه ، پاشان له لايه ن به رپوه به رايه تيه كانى گشتى ته ندروستى هه لسه نگاندى بۆ كراوه ، وه نازناوى شارەزای نه شته رگه رى جوانكارى و بنىاتنانه وهى وه رگرتيه له وه زاره تى ته ندروستى.

۲- ئەم پزیشکانه توانای بهرپوهبردنی کلینیکیان ههیه به مهرجیک تهها کاری جوانکاری پزیشکی تیدا ئەنجام بدهن و اتا نابیت نهشتهرگهري بکهن.

۳- چه نه شتهرگهريه کی بچوک ههیه دهتوانن ئەنجامبدهن وهک (لابردي خال ، وهگرگرتنی نمونهی شانه بۆ شیکاری، چاندنی چهوری له دهم و چاو).

مادهی (۶): سهريه رشتیکردنی سهنتهري نهشتهرگهري جوانکاری:

أ- پزیشکی پسپۆری نهشتهرگهري جوانکاری و بنیاتنانه وه دهتوانیت سهريه رشتی سهنتهري جوانکاری بکات دواي وهگرگرتنی نازناوی پسپۆری.

ب- پزیشکی شارهزای نهشتهرگهري جوانکاری و بنیاتنانه وه دهتوانیت سهريه رشتیاری سهنتهري جوانکاری بکهن پاش (۳) سی سال خزمهت وهک پزیشکی شارهزای نهشتهرگهري جوانکاری و بنیاتنانه وه

مادهی (۷):

پزیشکانی نهشتهرگهري جوانکاری تهها لیزهري (vascular & CO₂) بهکاردههینن وه جیبه جی کردنی ئەم پینماییه بۆ ئەو سهنته رانهی که ئامپریان ههیه تا ماوی یهک سال له بهرواری بلاوکردنه وهی پینماییه که جیبه جی دهکریت بهلام ئەو سهنته رانهی تازهن له دواي ده رچوونی ئەم پینماییه راسته وخۆ جیبه جی دهکریت .

مادهی (۸):

ئەم پینماییه له پۆژی بلاوکردنه وهی له پۆژنامهی (وه قايعی کوردستان) هوه جیبه جی دهکریت.

د. سامان حسین بهرزنجی

وهزیری تهندروستی